شینجیاڭنىڭ جاراسمدى، ورنىقتى اسا تاماشا جاعدايىن باتىل قورعايمىن

(باسى 1 ـ بەتتە)

شینجیاڭدا تۇڭ، شینجیاڭدا وسكەن از ۇلت پارتیالى كادرى رەتىندە، مەن مۇنى قاتاڭ جازعىرامىن جانە باتىل قارسى تۇرامىن.

مەن قاشقاردا‌عى قاراپايىم ۇيعۇر وتباسىندا دۇنيەگە كەلدىم، مەن شینجیاڭ سىندى وسىناۋ كوركتى توپىراقتى تەرەڭ سۇيەمىن. 50 جىلعا جۋىق قىزمەت تاجىربيەمدە، مەن شینجیاڭنىڭ تاۋ ـ سۇلارىن، تۇكپىر ـ تۇكپىرىن ارالاپ شىقتىم، شینجیاڭنىڭ گۇلدەنۇىنە، ورنىقتىلىعىنا، داموىنا قاتىناسۇشى جانە ءوز باسىمنان وتكەرۇشى، كۋاگەر جانە يگىلىگىن كورۇشى بولدىم. اۋتونومیالى رايون قۇرىلعان 64 جىلدان بەرى، ەكونومیكانىڭ جالپى مولشەرى 80 ەسە كوبەيدى؛ 2018 ـ جىلى شینجیاڭ ءوڭىرىنىڭ ءوندىرىس جالپى ءونىمى قۇنى ءبىر تريللیون 200 میلليارد يۋاننان اسىپ، زات باعاسىنىڭ ءوسۋ فاكتورىن شعارىپ تاستاعاندا، 1952 ـ جىلداعىدان 200 ەسەگە جۋىق ءوستى، قالا ـ قالاشىق، اۋىل ـ قىستاق تۇرعىندارىنىڭ جان باسىنا شاققاندا‌عى قولدا‌عى تابىسى جەكە ـ جەكە 32 مىڭ 764 يۋانعا، 11 مىڭ 975 يۋانعا جەتتى. سايا‌حات كاسىبى شارق ۇرا ارتۋدى جۇزەگە اسىرىپ، 2019 ـ جىلدىڭ الدىڭعى 10 ايىندا ەل ءىشى ـ سىرتىندا‌عى سايا‌حاتشىلاردان 200 میلليوننان استام ادام (رەت) قابىلداپ، سايكەس مەزگىلدەگىدەن 42.62% ارتتى. بۇگىنگى تاڭدا، شینجیاڭدا‌عى ءار ۇلت حالقى كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۋدىڭ شەشۇشى جەڭىسىنە جەتۋدىڭ شەشۇشى شايقاسىن جۇرگىزىپ، بۇكىل ەل حالقىمەن بىرگە جاپىراق دوڭگەلەك داۋلەتتى قوعامعا ءوتۋ ءۇشىن قايراتتانا العا باسۇدا، تەك 2014 ـ جىلدان بەرى 3 میلليونعا جۋىق كەدەيلىكتەن ارىلدى. سونىمەن بىرگە، جۇمىستاندىرۋ، وقۋ ـ اعارتۋ، ەمدەۋ، قوعامدىق قامتاماسىزداندىرۋ سياقتى حالىقتا ءتيىمدى ءتۇرلى قىزمەتتەر تىڭ ناتيجەگە قول جەتكىزىپ، ءار ۇلت حالقىنىڭ تابىس سەزىمى، باقىت سەزىمى، حاۋىپسىزدىك سەزىمى ۇزدىكسىز كۇشەيدى. 2010 ـ جىلدان بەرى، بۇكىل ەلدەگى 19 ولكە، قالا شینجیاڭعا باعىنتامالى كومەك بەرىپ، كومەك قارجىلارىنان جىنى 103 میلليارد 500 میلليون يۋان قارجى سالدى، مۇنىڭ 80%-تەن استامى حالىق تۇرمىسى قۇرىلىسىنا جۇمسالدى. ءىس جۇزىندەگى مىنانى دالەلدەدى: تەك جۇڭگو كومۇنيستىك پارتياسى عانا جۇڭحۋا ۇلتىنىڭ ۇلى نىتىماعىن جۇزەگە اسىرا الادى، تەك جۇڭگوشا سوتسيالیزم عانا ءار ۇلتتى ۇيىستىرىپ، ءار ۇلتتى دامىتىپ، ءار ۇلتتى گۇلدەندىرە الادى.

شینجیاڭ ـــ جۇڭگونىڭ لاڭكەستىككە قارسى تۇرۋ، ۇشقارىلىقتى الىستاۋ كۇرەسىنىڭ نەگىزگى شايقاس مايدانى. شینجیاڭدىق رەتىندە، ءبىز زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىكتىڭ جانە ءدىني ۇشقارىلىقتىڭ زاردابىن ابدەن تارتقانبىز. تولقىنسز ساناق بويىنشا، 1990 ـ جىلدان 2016 ـ جىلدىڭ سوڭىنا دەيىن، "ءۇش ءتۇرلى كۇش" شینجیاڭ وڭىرىندە مىڭداعان زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىك دەلوسىن (ۋاقيعا) جوسپارلاپ، تۇدىرىپ، حالقتىڭ ءومىرىنىڭ حاۋىپسىزدىگىنە اۋىر قاتەر ءتوندىردى، كوپتەگەن بەيكۇنا بۇقارا قىمباتتى ومىرلەرىنەن ايىرىلدى. ادامەدىقتان جۇرداي تالاي ـ تالاي زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىك دەلولارىنان (ۋاقيعا) مەن مىنانى ايقىن تانىپ جەتتىم: زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىك ارەكەتەرى مەن ءدىني ۇشقارى يدەيا ءبىزدىڭ تىنىش، بەرەكەلى ءومىرىمىزدى ورەسكەل ءبۇلدىردى. قاتاڭ دا كۇردەلى جاعداي الدىندا، شینجیاڭ باتىل شارا قولدانىپ، زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىك قىلمىسىنا قارسى مىستارعا زاڭ بويىنشا قاتاڭ سوققى بەرۋىمەن بىرگە، تۇ باستان جونگە سالۋعا دا باسا ءمان بەرىپ، ۇشقارى يدەيامەن جۇعىمدالعان، زاڭعا جەڭىل دارەجەدە قايشىلىق جاساۋ قىلمىسى بار ادامدارىدى ەڭ جوعارى شەكتە قۇتقارىپ، لاڭكەستىكتىڭ، ءدىني ۇشقارىلىقتىڭ ءوسىپ ـ ءوربيتىن توپىراعى مەن شارت ـ جاعدايىن ەڭ جوعارى شەكتە جويىپ، ازاماتتاردىڭ نەگىزگى ۇققتارىنىڭ لاڭكەستىكتىڭ، ءدىني ۇشقارىلىقتىڭ زيانكەستىگىنە ۇشىراماۋىن ەڭ جوعارى شەكتە قامتاماسىز ەتتى. بۇل شارالار شینجیاڭدا ءۇرتىس 3 جىل زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىك دەلوسى (ۋاقيعا) تۇىلماۋعا شىنايى كەپىلدىك ەتىپ، ءار ۇلت حالقىنىڭ ترىشلىك ۇقىعىن، ءومىر ءسۇرۇ ۇقىعىن، داموۋ ۇقىعىن ەڭ جوعارى شەكتە قامتاماسىز ەتىپ، ءار ۇلت حالقىنىڭ تابىس سەزىمىن، باقىت سەزىمىن، حاۋىپسىزدىك سەزىمىن ايتارلىقتاي كۇشەيتىپ، شینجیاڭدا‌عى 25 میلليوننان استام ءار ۇلت حالقىنىڭ جاپىراي قولداۋىنا بولەندى ءارى الەمدىك لاڭكەستىككە قارسى تۇرۋ ستەرى ءۇشىن بەلسەندى ۇلەس قوستى، حالقارالىق قوعام جۇڭگو ۇكىمەتىنىڭ شینجیاڭدى جونگە سالۋ ساياساتىن جاپىراي قولداۋىنا بەلەندى باعالادى. بىيل جىل باسىنان بەرى، مەيلى بىرلەسكەن مەملەكەتتەر ۇيىمى ادامدىق ۇقىق القالار كەڭەسىنىڭ 3 ـ كەزەكتى مەملەكەتتەر بويىنشا ادامدىق ۇقىقتى قاراۋى بولسىن، الدە وندا‌عان مەملەكەتتىڭ بىرلەسكەن مەملەكەتتەر ۇيىمى ادامدىق ۇقىق القالار كەڭەسىنىڭ ءتوراعاسىنا جانە ادامدىق ۇقىق جوعارى دارەجەلى ارنا‌ۋلى ءمانساپتىسىنا بىرلەسپ حات جازۋى بولسىن، حالقارالىق قوعام جۇڭگونىڭ ادامدىق ۇقىق ىستەرىنىڭ داۋى جەتىستىكتەرىن تالاي رەت ماداقتاپ، جۇڭگو جاقتىڭ شینجیاڭدا قولدانعان شارالارىن قولدادى.

لاڭكەستىك، ۇشقارىلىق ادامزات قوعامىنىڭ ورتاق جاۋى، لاڭكەستىككە قارسى تۇرۋ، ۇشقارىلىقتى الىستاۋ حالقارالىق قوعامنىڭ ورتاق جاۋاپكەرشىلىگى. امەريكا دا لاڭكەستىكتەن جابىرلەنۋشى سانالادى، "11 ـ قىركۇيەك" ۋاقيعاسىنىڭ اشتى ساباعىنان كوپ ۋاقىت وتكەن جوق، ءبىراق امەريكا‌دا‌عى كەيبىر ساياساتپازدار جاراسى جازىلعان سوڭ اۋىرعانىن ۇمىتىپ، لاڭكەستىككە قارسى تۇرۋ ماسەلەسىندە قوس ولشەم قولدانۋدىڭ جالعاستىرىپ كەلدى. امەريكا پارلامەنتىنىڭ كوپتەگەن مۇشەلەرى جۇڭگوعا كەلىپ كورمەگەن، شینجیاڭعا ءتىپتى دە كەلىپ كورمەگەن، ولار 25 میلليون شینجیاڭ حالقىنا ۋاكىل بولا المايدى، ءبىر میلليارد 400 میلليون جۇڭگو حالقىنا ءتىپتى دە ۋاكىل بولا المايدى. امەريكانىڭ ءوزىن الىپ قاراساڭ، ادامدىق ۇقىق، ءناسىل، ءدىن سياقتى ماسەلەلەردە ونىڭ ابىرويسىز ىستەرى از ەمەس. امەريكا ءوز باسىنداعى ماسەلەنى قايىرىپ قويىپ، كورمەسكە سالىپ، كەردىسىنشە كەز كەلگەن جەردە وت قويىپ، شۇ كوتەرىپ، پالە شىعارۋدا، ونىڭ ماقساتى استە "ادامدىق ۇقىق" جانە "دەموكراتيا" ءۇشىن ەمەس، قايتا ايتىلمىس"شینجیاڭ ماسەلەسى" دەگەندى جەلەۋ ەتىپ شینجیاڭنىڭ گۇلدەنۋىن، ورنىقتىلىعىن بۇلدىرۋگە، جۇڭگونىڭ داموىن، العا باسۋىن تەجەۋگە ۇرىنۋ بولىپ تابىلادى، ونىڭ پاسىق دامەسى جالپاق جۇرتقا پاش بولدى، ونىڭ قاسكۇنەمدىگى ءتۇپتىڭ تۇبىندە جەڭىلىس تابادى.

شینجیاڭ ـــ جۇڭگونىڭ شینجیاڭى، ۇيعۇر ۇلتى ـــ جۇڭحۋا ۇلتى ۇلى شاڭىراعىنىڭ ءبىر مۇشەسى. شینجیاڭنىڭ تىنىش، بەرەكەلى، گۇلدەنگەن، دامىعان اسا تاماشا جاعدايى وڭاي ـ وسپاق قولعا كەلگەن جوق، ءبىز ونى ەمەلەپ ايالاۋىمىز، ەمەلەپ قاستەرلەۋىمىز كەرەك، ءارقاندا‌ي سىرتقى كۇشتىڭ قيىنسىز كىلىگۇنە استە جول بەرمەۋىمىز كەرەك. شینجیاڭنىڭ گۇلدەنۋىن، ورنىقتىلىعىن بۇلدىرمەك، جۇڭگونىڭ داموىن تەجەمەك بولعان ءار-قاندا‌ي قاسكۇنەمدىكتىڭ بارلىعى ىسكە اسىپايدى!

باتىل ءۇن قاتۋ

شینجیاڭ جاراسمدى، كوركتى تاماشا جەر

□ اۋتونومیالى رايوندىق مادەنيەت جانە ساياحات مەكەمەسى پارتيا باسشىلىق گرۋپپاسىنىڭ مۇشەسى، ورىنباسار مەكەمە باستىعى گۇلي ابلىم

امەريكا پارلامەنتى قاۋىم پالاتاسى ماقۇلداعان ايتىلمىس شینجیاڭعا ساياتىن "زاڭ جوبا" شینجیاڭنىڭ ادامدىق ۇقىق جاعدايىنا ورشەلەنە سوقتىعىپ، جۇڭگونىڭ ىشكى ىسىنە دورەكىلىكپەن كىلىگىپ، جۇڭگونىڭ ۇلتتار قاتىناسىنا ىرتكى سالۋعا، شینجیاڭنىڭ گۇلدەنۋىن، ورنىقتىلىعىن بۇلدىرۋگە، جۇڭگونىڭ داموىن، زورايۋىن شاۋجايلاۋعا ۇرىندى. بۇعان مەن قاتتى كەكتەنەمىن جانە باتىل قارسى تۇرامىن.

كوپكە ايان، لاڭكەستىك، ۇشقارىلىق ـــ ادامزات قوعامىنىڭ ورتاق جاۋى، لاڭكەستىككە قارسى تۇرۋ، ۇشقارىلىقتى الىستاۋ ـــ حالقارالىق قوعامنىڭ ورتاق جاۋاپكەرشىلىگى. شینجیاڭ ـــ جۇڭگونىڭ لاڭكەستىككە قارسى تۇرۋ، ۇشقارىلىقتى الىستاۋ كۇرەسىندەگى نەگىزگى شايقاس مايدانى. وتكەن عاسىردىڭ 90 ـ جىلدارىنان 2016 ـ جىلعا دەيىن، "ءۇش ءتۇرلى كۇش" شینجیاڭدا نەشە مىڭداعان زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىك دەلوسىن (ۋاقيعا) تۇدىرىپ، قىرۋار جازىقسىز بۇقارانى جازىم ەتتى. قاتاڭ اۋقىم جانە كۇردەلى جاعدايدا الدىندا، شینجیاڭ لاڭكەستىككە قارسى تۇرۋدا، ۇشقارىلىقتى الىستاۋدا ۇستىنەن وڭاۋ مەن تۇبىرىنەن وڭاۋ باعىتىنا تابانداي بولدى، ءارى از ساندى اۋىر زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىك قىلمىستارىنا زاڭ بويىنشا قاتاڭ سوققى بەردى، ءارى ءدىني ۇشقارىلىقپەن جۇعىمدالعان، زاڭعا قايشى جەڭىل قىلمىسى بار ادامدارىدى ەڭ جوعارى شەكتە تاربيەلەدى، قۇتقاردى. تاربيەلەۋ ـ باۋلۋ ورتالعىن زاڭ بويىنشا قۇرىپ، تاربيەلەنۇشىلەردى جۇيەلى تاربيەلەۋ، باۋلۋ ـــ زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىك دەلولارىنىڭ (ۋاقيعا) كوپ تۇىلۋىن، ءجيى تۇىلۋىن تيۇدىڭ، ءدىني ۇشقارىلىقتىڭ ءوسىپ ـ ءوربۋ، تاراڭ توپىراعىن الىستاۋدىڭ كوكەي تەستى قاجەتى ءارى تاربيەلەنۇشىلەردىڭ مادەنيەت ءبىلىم دەڭگەيىن، ەڭبەك شەبەرلىگىن يگەرۋىن، جۇمىستانۋىن جەبەۋدى جانە كىرىس ارتتىرۋدى ءونىمدى جوعارىلاتۋدىڭ كوكەي تەستى قاجەتى.

جۇڭگو زاڭىمەن جونگە سالىناتىن مەملەكەت. جۇڭگونىڭ شینجیاڭى ورىستەتكەن لاڭكەستىككە قارسى تۇرۋ جانە ۇشقارىلىقتى الىستاۋ كۇرەسى مەملەكەتتى زاڭىمەن جونگە سالۋ رۋحى مەن تالابىنا ۇيلەسەدى، بىرلەسكەن مەملەكەتتەر ۇيىمىنىڭ لاڭكەستىككە سوققى بەرۋ، نەگىزگى ادامدىق ۇقىقتى قورعاۋ باستى ماقساتى مەن پرينسيپىنە ۇيلەسەدى. ادىلەت جۇرت جۇرەگىندە. حالقارالىق قوعامنىڭ لاڭكەستىككە قارسى تۇرۋ كۇرەسىنىڭ ماڭىزدى قۇرامداس بولىگى رەتىندە، جۇڭگو شینجیاڭنىڭ لاڭكەستىككە قارسى تۇرۋ جانە ۇشقارىلىقتى الىستاۋ كۇرەسى الەمدىك لاڭكەستىككە قارسى تۇرۋ ستەرىنە بەلسەندى ۇلەس قوسپ، حالقارالىق قوعامنىڭ جاپىراي شىنايى مويىنداۋىنا يە بولدى.

بۇگىنگى شینجیاڭنىڭ زادى قاندا‌ي ەكەندىگىنە وسىندا تۇرمىس كەشىرىپ جاتقان بىزدەردىڭ ەڭ سويلەۋ ۇقىعىمىز بار! ماقتانىشپەن بىلاي دەپ ايتا الامىز: بۇگىنگى شینجیاڭ بارعان ساين جاۋىپسىز، بارعان ساين كوركتى، بارعان ساين تىرشىلىك لەبىنە، ومىرشەڭدىك كۇشكە يە بولدى؛ شینجیاڭدا ءار ۇلت باۋىرلاستار اراسىندا‌عى ارالاسۋ، دوستەسۋ، تۇعىسۋ دا بارعان سايىن جىلەدى. بۇگىنگى شینجیاڭدا مەكەمە ـ ورنىدار مەن مەكتەپتەردە كوپشىلىك ءوزارا كومەكتەسىپ، ءوزارا ۇيرەنىپ، بىرگە قۇلشىنا كۇرەس جاسادى؛ قالالاردا، اۋىل ـ قىستاقتاردا كادرلار مەن بۇقارا ىنتىماقتاسىپ، سەلبەسىپ، كەدەيلىكتەن ارىلىپ، بايىدى؛ نەگىزگى ساتىلاردا، الۋمەتتىك اۋماقتاردا ءار ۇلت تۇرعىندارى ءبىر ـ بىرىمەن ارالاسىپ، ءبىر ءۇيلى جاندا‌ي ەتەنە بولدى... باقتىنى تۇرمىس كارتينا‌سى تيانشاننىڭ تۇستىگى مەن تەرىستىگىندە كەستەلەندى.

مەن پارتيا ۇزاق جىل باۋلىعان ۇيعۇر ۇلتىنان شىققان پارتيالى كادرمىن، مەن بۇكىل دۇنيە جۇزىنە مىنانى ايتقىم كەلەدى: شینجیاڭ ـــ جاراسمدى، كوركتى تاماشا جەر! تاربيەلەۋ ـ باۋلۋ قىزمەتىن ورىستەتكەننەن بەرى، شینجیاڭدا ءۇرتىس 3 جىل زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىك دەلولارى (ۋاقيعا) تۇىلعان جوق. ورنىقتىلىقتىڭ پايدا‌سىنىڭ ۇزدىكسىز جارىققا شىعۋىنا ىلەسە، ءبىر ءوڭىردىڭ قوعامدىق ورنىقتىلىق جاعدا‌يىن كورسەتەتىن "بارومەترى" رەتىندەگى ساياحات كاسىبىندە دە "شارق ۇرا" دا‌معان تاماشا بەتالىس جارىققا شىعىپ، سايا‌حاتتا قابىلداعان ادام سانى مەن تۇتىنۋ ۇدايى 3 جىل 40% ـــ 30تەك ارتۋ قارقىنىن ساقتادى، بىيل الدىڭعى 10 ايدا شەكارا ءىشى ـ سىرتىنان شینجیاڭعا كەلىپ ساياحاتتاعان ادام سانى 200 میلليون ادامنان (رەت) اسىپ، میلليوندا‌عان ادامدى جۇمىستانۋعا جەتەكتەپ، كىرىستىڭ ارتۋى مەن حالق تۇرمىسىنىڭ جاقسارۋىن جەبەدى. شینجیاڭ ساياحات كاسىبى ارقىلى ادامدارعا شینجیاڭنىڭ كوركتى جاراتىلىستىق كوركىنىستەرى مەن ۇلان ءتۇرلى، باي مازمۇندى ۇلتتىق مادەنيەتتىن عانا ەمەس، شینجیاڭ قوعامنىڭ جاراسىمدىلىعىن، ورنىقتىلىعىن، ءار ۇلت حالقىنىڭ ىنتىماقتاسا العا باسقان رۋحانى بەينەسىن دە ايگىلەدى.

"جینرى توۋتياۋ"دا شاڭحايلىق ءبىر ساياحاتشى 3 جىلدا شینجیاڭعا 2 رەت كەلىپ، ءار جولعى ساياحاتىندا كورگەن ـ بىلگەندەرىنەن ەگجەي ـ تەگجەيلى ساياحات ەستەلگەن جازىپ، ءوزى ساپار بارىسىندا كورگەن جاراسىمدى، ورنىقتى شینجیاڭدى، نەگىزدىك قۇرىلعىلارى ۇزدىكسىز كەمەلدەنگەن شینجیاڭدى، قىزمەت وتەۋ، قابىلداۋ قابىلەتى ۇزدىكسىز جوعارىلاعان شینجیاڭدى ەستەلىككە الىپتى. ساياحات كاسىبى ۇزدىكسىز كەمەلدەنۋىمەن، داموۋمەن بىرگە، اناعۇرلىم كوپ بۇقارانى ساياحاتتىڭ داموۋىنىڭ پايدا‌سىنان بىرگە يگەرلىكتەندىرۋدە. كەريا اۋدانى ءداريابويى اۋدانداعى 24 جاستاعى قۇربانجان ءماتروزى اۋىلدىق ۇكىمەتتىڭ قولداۋىندا، "قۇمدى ءشول كۇزەتشىسى" ساياحات كاسىپتىك سەلبەستىك كووپەراتيۋىن قۇرىپ، ەرەكشە اس ـ سۋ، قونالقا قالىپتاستىرۋ ارقىلى اۋىلداستاردى كىرىس ارتتىرۋعا، بايۋعا باستادى. سەلبەستىك كووپەراتيۋى اشىلعان ءبىر ايدا 1000نان استام ساياحاتشى قابىلداپ، تيجارات سوماسى 200 مىڭ يۋاننان استى، قۇمدى شولدەگى وتكەندەگى مەشۋ، كەدەي قىستاق قازىر ساياحاتتىڭ داموۋىنا ىلەسپ كىرىس ارتتىرۋ، بايۋ جولىنا ءتۇستى. مۇنداي مىسالدار شینجیاڭدا ساناپ تاۋسىلمايدى.

شىندىق مىنانى تالاسسىز دالەلدەدى: شینجیاڭ قازىر تاريحتا‌عى ەڭ جاقسى گۇلدەنۋ، داموۋ كەزەڭىندە تۇر. امەريكانىڭ ءارقاندا‌ي وسىناۋ ـ ايتاڭى، جالا جابۋى جانە پالە جابۋى شینجیاڭنىڭ ادامدىق ۇقىق ىستەرى دامىعان، العا باسقان رەالدىقتى جوققا شىعارا المايدى، شینجیاڭدا‌عى ءار ۇلت حالقىنىڭ ىنتىماقتاسا العا باسقان قادامىن توسا المايدى، شینجیاڭنىڭ داموۋ گۇلدەنۋ ۇردىسىنە ءتىپتى دە بوگەت بولا المايدى.

جۇڭگونىڭ داموۋىن شاۋجايلاۋعا ۇرىناتىن ءارقاندا‌ي قاسكۇنەمدىك تۇبىندە قۇر ارامتەر بولۋىمەن تىنادى

(باسى 1 ـ بەتتە)

بۇل جۇڭگونىڭ ىشكى ىسىنە دورەكىلىكپەن كىلىككەندىك، حالقارالىق زاڭ مەن حالقارالىق قاتىناستىڭ نەگىزگى ولشەمىن ـ اشىق ايقاققا تاپتاعاندىق. امەريكا پارلامەنتىنىڭ ايتىلمىس شینجیاڭعا ساياتىن "زاڭ جوبا"نى ماقۇلداۋىندا ىشىنە ارام نيەت بۇككەن، سۇرقيالىعى شەكتەن اسقان، وندا جۇڭگونىڭ شینجیاڭدى جونگە سالۋ ساياساتىنا بولعان سىڭار جاقتى كوزقاراسى بەعىپ جاتىر، ۇيعۇر ۇلتىن قامتىعان شینجیاڭداعى ءار ۇلت بۇقاراسىنىڭ شىنايى سەزىمىن ەلەمەي، جۇڭگو حالقىنىڭ سۇيىسپەنشىلىگىنە بارىنشا قايىاۋ سالدى ءارى زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىك كۇشتەرگە اۋىر قاتە سيگنال تاراتتى، سىپاتى ەرەكشە جىركەنىشتى، نيەتى ەرەكشە پاسىق.

شینجیاڭ ىستەرى كىلەڭ جۇڭگونىڭ ىشكى ءىسى، ءارقاندا‌ي مەملەكەتتىڭ جانە سىرتقى كۇشتەردىڭ ىقپالىنسىز ولشەمى. امەريكا پارلامەنتىنىڭ كوپتەگەن مۇشەلەرى جۇڭگوعا كەلىپ كورمەگەن، شینجیاڭعا ءتىپتى دە كەلىپ كورمەگەن، ولار 25 میلليون شینجیاڭ حالقىنا ۋاكىل بولا المايدى، ءبىر میلليارد 400 میلليون جۇڭگو حالقىنا ءتىپتى دە ۋاكىل بولا المايدى. امەريكانىڭ ءوزىن الىپ قاراساڭ، ادامدىق ۇقىق، ءناسىل، ءدىن سياقتى ماسەلەلەردە ونىڭ ابىرويسىز ىستەرى از ەمەس. امەريكا ءوز باسىنداعى ماسەلەنى قايىرىپ قويىپ، كورمەسكە سالىپ، كەردىسىنشە كەز كەلگەن جەردە وت قويىپ، شۇ كوتەرىپ، پالە شىعارۋدا، ونىڭ ماقساتى استە "ادامدىق ۇقىق" جانە "دەموكراتيا" ءۇشىن ەمەس، قايتا ايتىلمىس"شینجیاڭ ماسەلەسى" دەگەندى جەلەۋ ەتىپ شینجیاڭنىڭ گۇلدەنۋىن، ورنىقتىلىعىن بۇلدىرۋگە، جۇڭگونىڭ داموۋىن، العا باسۋىن تەجەۋگە ۇرىنۋ بولىپ تابىلادى، ونىڭ پاسىق دامەسى جالپاق جۇرتقا پاش بولدى، ونىڭ قاسكۇنەمدىگى ءتۇپتىڭ تۇبىندە جەڭىلىس تابادى.

شینجیاڭ ـــ جۇڭگونىڭ شینجیاڭى، ۇيعۇر ۇلتى ـــ جۇڭحۋا ۇلتى ۇلى شاڭىراعىنىڭ ءبىر مۇشەسى. شینجیاڭنىڭ تىنىش، بەرەكەلى، گۇلدەنگەن، دامىعان اسا تاماشا جاعدايى وڭاي ـ وسپاق قولعا كەلگەن جوق، ءبىز ونى ەمەلەپ ايالاۋىمىز، ەمەلەپ قاستەرلەۋىمىز كەرەك، ءارقاندا‌ي سىرتقى كۇشتىڭ قيىنسىز كىلىگۇنە استە جول بەرمەۋىمىز كەرەك. شینجیاڭنىڭ گۇلدەنۋىن، ورنىقتىلىعىن بۇلدىرمەك، جۇڭگونىڭ داموۋىن تەجەمەك بولعان ءار-قاندا‌ي قاسكۇنەمدىكتىڭ بارلىعى ىسكە اسىپايدى!

ۇيعىمى ادامدىق ۇقىق القالار كەڭەسىنىڭ ءتوراعاسىنا جانە ادامدىق ۇقىق جوعارى دارەجەلى ارنا‌ۋلى ءمانساپتىسىنا بىرلەسپ حات جازۋى بولسىن، حالقارالىق قوعام جۇڭگونىڭ ادامدىق ۇقىق ىستەرىنىڭ داموۋىن جەتىستىكتەرىن تالاي رەت ماداقتاپ، جۇڭگو جاقتىڭ شینجیاڭدا قولدانعان شارالارىن قولدادى.

لاڭكەستىك، ۇشقارىلىق ادامزات قوعامىنىڭ ورتاق جاۋى، لاڭكەستىككە قارسى تۇرۋ، ۇشقارىلىقتى الىستاۋ حالقارالىق قوعامنىڭ ورتاق جاۋاپكەرشىلىگى. امەريكا دا لاڭكەستىكتەن جابىرلەنۋشى سانالادى، "11 ـ قىركۇيەك" ۋاقيعاسىنىڭ اشتى ساباعىنان كوپ ۋاقىت وتكەن جوق، ءبىراق امەريكا‌دا‌عى كەيبىر ساياساتپازدار جاراسى جازىلعان سوڭ اۋىرعانىن ۇمىتىپ، لاڭكەستىككە قارسى تۇرۋ ماسەلەسىندە قوس ولشەم قولدانۋدىڭ جالعاستىرىپ كەلدى. امەريكا پارلامەنتىنىڭ كوپتەگەن مۇشەلەرى جۇڭگوعا كەلىپ كورمەگەن، شینجیاڭعا ءتىپتى دە كەلىپ كورمەگەن، ولار 25 میلليون شینجیاڭ حالقىنا ۋاكىل بولا المايدى، ءبىر میلليارد 400 میلليون جۇڭگو حالقىنا ءتىپتى دە ۋاكىل بولا المايدى. امەريكانىڭ ءوزىن الىپ قاراساڭ، ادامدىق ۇقىق، ءناسىل، ءدىن سياقتى ماسەلەلەردە ونىڭ ابىرويسىز ىستەرى از ەمەس. امەريكا ءوز باسىنداعى ماسەلەنى قايىرىپ قويىپ، كورمەسكە سالىپ، كەردىسىنشە كەز كەلگەن جەردە وت قويىپ، شۇ كوتەرىپ، پالە شىعارۋدا، ونىڭ ماقساتى استە "ادامدىق ۇقىق" جانە "دەموكراتيا" ءۇشىن ەمەس، قايتا ايتىلمىس"شینجیاڭ ماسەلەسى" دەگەندى جەلەۋ ەتىپ شینجیاڭنىڭ گۇلدەنۋىن، ورنىقتىلىعىن بۇلدىرۋگە، جۇڭگونىڭ داموۋىن، العا باسۋىن تەجەۋگە ۇرىنۋ بولىپ تابىلادى، ونىڭ پاسىق دامەسى جالپاق جۇرتقا پاش بولدى، ونىڭ قاسكۇنەمدىگى ءتۇپتىڭ تۇبىندە جەڭىلىس تابادى.

شینجیاڭ ـــ جۇڭگونىڭ شینجیاڭى، ۇيعۇر ۇلتى ـــ جۇڭحۋا ۇلتى ۇلى شاڭىراعىنىڭ ءبىر مۇشەسى. شینجیاڭنىڭ تىنىش، بەرەكەلى، گۇلدەنگەن، دامىعان اسا تاماشا جاعدايى وڭاي ـ وسپاق قولعا كەلگەن جوق، ءبىز ونى ەمەلەپ ايالاۋىمىز، ەمەلەپ قاستەرلەۋىمىز كەرەك، ءارقاندا‌ي سىرتقى كۇشتىڭ قيىنسىز كىلىگۇنە استە جول بەرمەۋىمىز كەرەك. شینجیاڭنىڭ گۇلدەنۋىن، ورنىقتىلىعىن بۇلدىرمەك، جۇڭگونىڭ داموۋىن تەجەمەك بولعان ءار-قاندا‌ي قاسكۇنەمدىكتىڭ بارلىعى ىسكە اسىپايدى!

بۇل جۇڭگونىڭ ىشكى ىسىنە دورەكىلىكپەن كىلىككەندىك، حالقارالىق زاڭ مەن حالقارالىق قاتىناستىڭ نەگىزگى ولشەمىن ـ اشىق ايقاققا تاپتاعاندىق. امەريكا پارلامەنتىنىڭ ايتىلمىس شینجیاڭعا ساياتىن "زاڭ جوبا"نى ماقۇلداۋىندا ىشىنە ارام نيەت بۇككەن، سۇرقيالىعى شەكتەن اسقان، وندا جۇڭگونىڭ شینجیاڭدى جونگە سالۋ ساياساتىنا بولعان سىڭار جاقتى كوزقاراسى بەعىپ جاتىر، ۇيعۇر ۇلتىن قامتىعان شینجیاڭداعى ءار ۇلت بۇقاراسىنىڭ شىنايى سەزىمىن ەلەمەي، جۇڭگو حالقىنىڭ سۇيىسپەنشىلىگىنە بارىنشا قايىاۋ سالدى ءارى زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىك كۇشتەرگە اۋىر قاتە سيگنال تاراتتى، سىپاتى ەرەكشە جىركەنىشتى، نيەتى ەرەكشە پاسىق.

شینجیاڭ ىستەرى كىلەڭ جۇڭگونىڭ ىشكى ءىسى، ءارقاندا‌ي مەملەكەتتىڭ جانە سىرتقى كۇشتەردىڭ ىقپالىنسىز نەگىزگى ۇققتارىن ەڭ جوعارى شەكتە قامتاماسىز ەتتى، لاڭكەستىككە قارسى تۇرۋ، ۇشقارىلىقتى الىستاۋ كۇرەسىنىڭ ماڭىزدى كەزەڭدىك جەڭىسىنە قول جەتكىزدى.

وسى شارالار شینجیاڭدا ءۇرتىس 3 جىل زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىك دەلوسى (ۋاقيعا) تۇىلماۋىنا شىنايى كەپىلدىك ەتىپ، شینجیاڭدا‌عى 25 میلليون ءار ۇلت حالقىنىڭ جاپىراي قولداۋىنا يە بولدى ءارى الەمدىك لاڭكەستىككە قارسى تۇرۋ ستەرىنە بەلسەندى ۇلەس قوستى. حالقارالىق قوعام جۇڭگو ۇكىمەتىنىڭ شینجیاڭدى جونگە سالۋ ساياساتىن جاپىراي قولداۋىنا يە بولدى. وسىلار امەريكا جاقتىڭ ايىتىلمىس شینجیاڭعا ساياتىن ماسەلەدەن پايدالانىپ پالە شىعارۋىنىڭ تاڭىرىندەگى ۇشقارىلىقتى ايىبىنا قاراماستان ءوز ۇلتىنىڭ ىنتىماقتاسا العا باسقان رۋحانى بەينەسىن دە ايگىلەدى.

شىندىق مىنانى تالاسسىز دالەلدەدى: شینجیاڭ قازىر تاريحتا‌عى ەڭ جاقسى گۇلدەنۋ، داموۋ كەزەڭىندە تۇر. امەريكانىڭ ءارقاندا‌ي وسىناۋ ـ ايتاڭى، جالا جابۋى جانە پالە جابۋى شینجیاڭنىڭ ادامدىق ۇقىق ىستەرى دامىعان، العا باسقان رەالدىقتى جوققا شىعارا المايدى، شینجیاڭدا‌عى ءار ۇلت حالقىنىڭ ىنتىماقتاسا العا باسقان قادامىن توسا المايدى، شینجیاڭنىڭ داموۋ گۇلدەنۋ ۇردىسىنە ءتىپتى دە بوگەت بولا المايدى.

اۋتونومیالى رايوندىق حالىق قۇرىلتايى تۇراقتى كومیتەتى 76 ـ رەتكى مەكەمەرۋشىلەر ءماجىلىسىن اشتى

(باسى 1 ـ بەتتە)

اۋتونومیالى رايوندىق حالىق قۇرىلتايى تۇراقتى كومیتەتىنىڭ مەكەمەرۋشىسى شاۋكەت يمىن ءماجىلىستى باسقاردى.

ءماجىلىس مىنالاردى باسا داريپتەدى: 2019 ـ جىلى اۋتونومیالى رايوندىق حالىق قۇرىلتايى تۇراقتى كومیتەتى جاڭا داۋىردەگى پارتيانىڭ شینجیاڭدى جونگە سالۋ جالپى جوبا‌سىن ىسكەرىلەي دايەكتىلەندىرىپ، تيانا‌قتاندىرىپ، قوعام ورنىقتىلىعى مەن بايا‌ندى تىنىشتىق باس نىسانا‌سىن تەمەن ارقاۋ ەتىپ، نەگىزگى زاڭ مەن زاڭدا‌ردا جۇكتەلگەن مىندەت جاۋاپكەرشىلىگىن دەن قويا اتقارىپ، مىندەت اتقارۋ قابىلەتىن قۇلشىنا جوعارىلاتىپ، زاڭ شعارۋ قىزمەتىندە تىڭ قادام تاستاپ، باقىلاۋ قىزمەتىندە تىڭ ىلگەرىلەۋشىلىككە قول جەتكىزىپ، ۇاكىلدەر قىزمەتى اناعۇرلىم تەرەڭدەپ جانە كەڭەيىپ، ءتۇرلى قىزمەتتە تىڭ